

УДК 351.85_027.541

DOI: 10.33990/2070-4038.27.2021.239237

Овсяник Анна Миколаївна

*аспірант Львівського регіонального інституту державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України*

ORCID: 0000-0002-0576-8559

e-mail: annaovsianik@gmail.com

АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ ЦІЛЮВИХ ПРОГРАМ У СФЕРІ ОХОРОНИ КУЛЬТУРНОЇ СПАДЩИНИ

Проаналізовано чинні регіональні цільові програми, спрямовані на реалізацію державної та регіональної політики у сфері охорони культурної спадщини. Систематизовано основні проблеми, на вирішення яких спрямовані програми, визначено відповідність мети та напрямів їх реалізації.

Ключові слова: культурна спадщина; регіональні цільові програми; нематеріальна культурна спадщина; обласний бюджет; державно-приватне партнерство; проєктний підхід.

Постановка проблеми. Органи виконавчої влади та місцевого самоврядування в Україні беруть участь у розробці та реалізації регіональних цільових програм розвитку відповідних територій. При розробці програм застосовується нормативно-правова база, що визначає засади розроблення, затвердження та виконання державних цільових програм, що не відображає особливостей регіональних програм, програм територіальних громад та відповідної галузевої специфіки.

Методологія управління проєктами – один із найефективніших інструментів регіонального розвитку, що практично не застосовується при розробці регіональних цільових програм.

На території України знаходиться приблизно 130 000 об'єктів культурної спадщини, які перебувають на державному обліку, з них 9562 – пам'ятки, внесені до Державного реєстру нерухомих пам'яток України. Найбільше пам'яток, внесених до Державного реєстру нерухомих пам'яток України, розташовано в Дніпропетровській (20%), Одеській (11%), Харківській (10%) областях, м. Києві (11%). Майже 7% об'єктів культурної спадщини, що перебувають на державному обліку, розташовані у Запорізькій, Львівській, Черкаській, Чернігівській областях [1]. Приблизно 30% пам'яток культурної спадщини знаходяться в аварійному стані, а 80% – потребують серйозних реставраційних робіт [2]. У межах Державного бюджету України у попередні роки на відповідні потреби практично не передбачалося фінансування. Саме тому в питанні збереження культурної спадщини велике значення мають регіональні програми. З метою ефективного управління охороною культурної спадщини, потрібно

приділити увагу формуванню та подальшій реалізації регіональних цільових програм із урахуванням методології проєктного підходу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення застосування проєктного підходу для вирішення завдань розвитку на різних рівнях публічного управління здійснювали: Т. Маматова, О. Медведєва, В. Рач, І. Чикаренко та інші. Аналітичні дослідження щодо управління культурною спадщиною, а також окремі аспекти аналізу програм здійснено у межах проєкту “ReHERIT: спільна відповідальність за спільну спадщину” (ГО “Лабораторія міського простору”) та проєкту “CHOICE: культурна спадщина і сучасність” (О. Рибчинський “Аналіз програм збереження культурної спадщини України”).

Виокремлення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на інтерес науковців до обраної проблематики, недостатньо вивченими залишаються питання формування програм у сфері культурної спадщини з урахуванням проєктного підходу, а саме комплексу взаємопов’язаних заходів, спрямованих на досягнення мети з відповідним ресурсним забезпеченням та визначеними виконавцями.

Виклад основного матеріалу. За даними проведеного аналізу, станом на початок 2021 р. в 10 областях України діють комплексні програми збереження культурної спадщини (Дніпропетровська, Житомирська, Закарпатська, Львівська, Полтавська, Тернопільська, Чернівецька, Чернігівська, Запорізька, Харківська). Ще у 12 областях заходи (розділ програми, окремі заходи чи проєкти), спрямовані на збереження культурної спадщини, закріплені у програмах розвитку культури (Вінницька, Волинська, Івано-Франківська, Миколаївська, Одеська, Рівненська, Донецька (підконтрольна Україні територія) чи економічного та соціального розвитку (Кіровоградська, Сумська, Херсонська, Хмельницька, Черкаська) [3 – 8]. У Київській та Луганській областях (підконтрольна Україні територія) не затверджено регіональних програм, що регулюють сферу охорони культурної спадщини.

Термін дії цих програм становить від 1 до 6 років, а програми Дніпропетровської та Волинської областей були продовжені, з огляду на завершення терміну дії, унаслідок чого загальний термін їх реалізації становив 12 та 6 років відповідно (табл. 1). Таким чином, програми здебільшого не синхронізуються із плановими та бюджетними циклами Європейського Союзу і програмними та стратегічними документами України. Так, Державна стратегія регіонального розвитку затверджена на період 2021 – 2027 рр., а її План заходів – на 2021 – 2023 рр. Вихід за межі відповідного планувального періоду позбавляє систему охорони культурної спадщини фінансового ресурсу, що орієнтований на відповідні державні програми.

Таблиця 1

Регіональні програми у сфері охорони культурної спадщини

№ з/п	Область	Назва програми	Рішення	Тип програми	Термін реалізації
1	2	3	4	5	6
1	Дніпропетровська	Програма збереження та розвитку об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, розташованих на території Дніпропетровської області на 2014 – 2025 роки	№ 578-22/VII від 27.03.2020 р.	комплексна	2014 – 2025 рр.
2	Житомирська	Програма охорони та збереження культурної спадщини Житомирської області на 2021 – 2022 роки	№ 24 від 24.12.2020 р.	комплексна	2021 – 2022 рр.
3	Закарпатська	Програма охорони культурної спадщини Закарпатської області на 2021 – 2023 роки	№ 1833 від 22.10.2020 р.	комплексна	2021 – 2023 рр.
4	Львівська	Програма “Охорона, збереження і популяризація історико-культурної спадщини у Львівській області на 2021 – 2025 роки”	№ 71 від 23.02.2021 р.	комплексна	2021 – 2025 рр.
5	Полтавська	Програма збереження культурної спадщини Полтавської області на 2021 – 2023 роки	№ 52 від 29.12.2020 р.	комплексна	2021 – 2023 рр.
6	Тернопільська	Програма збереження культурної спадщини Тернопільської області на 2021 – 2025 роки	№ 131 від 17.03.2021 р.	комплексна	2021 – 2025 рр.
7	Чернівецька	Комплексна програма охорони та збереження об'єктів культурної спадщини Чернівецької області на 2018 – 2022 роки	№ 88-23/18 від 24.07.2018 р.	комплексна	2018 – 2022 рр.
8	Чернігівська	Обласна програма реставрації пам'яток архітектури національного значення на території Чернігівської області на 2020 – 2022 роки	№ 7-23/VII від 12.05.2020 р.	комплексна	2020 – 2022 рр.

Продовження табл. 1

1	2	3	4	6	7
9	Запорізька	Програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини Запорізької області на 2019 – 2023 роки	№ 36 від 14.03.2019 р.	комплексна	2019 – 2023 рр.
10	Харківська	Обласна програма збереження архітектурної спадщини в Харківській області на 2018 – 2023 рр.	№ 722-VII від 07.06.2018 р.	комплексна	2018 – 2023 рр.
11	Вінницька	Програма розвитку культури Вінницької області на 2018 – 2022 роки	№ 516 від 20.12.2017 р.	розділ	2018 – 2022 рр.
12	Волинська	Регіональна програма розвитку культури, мистецтва та охорони культурної спадщини в області на 2016 – 2021 роки	№ 2/28 від 10.02.2016 р.	розділ	2016 – 2021 рр.
13	Івано-Франківська	Регіональна цільова комплексна програма “Культура Івано-Франківщини” на 2021 рік	№ 1566-37/2020 від 25.09.2020 р.	розділ	2021 р.
14	Миколаївська	Програма “Культура Миколаївщини на 2021 – 2023 роки”	№ 8 від 23.12.2020 р.	розділ	2021 – 2023 рр.
15	Одеська	Обласна комплексна програма “Культура Одещини – 2020 – 2022 роки”	№ 1166-VII від 20.12.2019 р.	розділ	2020 – 2022 рр.
16	Рівненська	Програма розвитку культури Рівненської області на період до 2022 року	№ 859 від 16.03.2018 р.	розділ	2018 – 2022 рр.
17	Донецька	Програма розвитку культури і туризму Донецької області на 2021 – 2023 роки	№ 1250/5-20 від 13.11.2020 р.	розділ	2021 – 2023 рр.
18	Херсонська	Програма соціально-економічного та культурного розвитку Херсонської області на 2021 рік	№ 36 від 22.12.2020 р.	заходи	2021 р.
19	Сумська	Програма економічного і соціального розвитку Сумської області на 2019 рік та наступні 2021 – 2022 програмні роки	№ 19 від 14.12.2018 р.	заходи	2019 – 2022 рр.

Закінчення табл. 1

1	2	3	4	5	6
20	Черкаська	Програма економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2021 рік	№5-16/VIII від 19.02.2021 р.	заходи	2021 р.
21	Кіровоградська	Програма економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2021 рік	№ 14 від 23.12.2020 р.	перелік проєктів	2021 р.
22	Хмельницька	Програма економічного та соціального розвитку Хмельницької області на 2021 рік	№ 39-4/2021 від 08.04.2021 р.	перелік проєктів	2021 р.

У Чернігівській, Харківській, Одеській, Івано-Франківській областях розроблено декілька програм, що регулюють різні компоненти культурної спадщини. У Чернігівській області затверджено дві обласні програми (Програма реставрації пам'яток архітектури національного значення на території Чернігівської області на 2020 – 2022 роки, Програма паспортизації об'єктів культурної спадщини містобудування та архітектури, садово-паркового мистецтва Чернігівської області на 2013 – 2021 роки) та розроблено два проєкти програм (Обласна цільова Програма охорони та збереження нематеріальної культурної спадщини на 2021 – 2025 роки; Обласна цільова програма проведення археологічних досліджень в Чернігівській області на 2021 – 2025 роки). У Івано-Франківській області діють дві програми (Регіональна цільова комплексна програма “Культура Івано-Франківщини на 2021 рік, Регіональна цільова програма паспортизації пам'яток містобудування та архітектури Івано-Франківської області на 2021 – 2025 роки). В Одеській області розроблена Обласна комплексна програма “Культура Одещини – 2020 – 2022 роки” та Комплексна програма реставрації та збереження Аккерманської фортеці й розвитку інфраструктури у м. Білгороді-Дністровському на 2018 – 2022 роки, спрямована на реставрацію та збереження пам'яток археології та архітектури, що належать до складу комплексу Аккерманської фортеці. У Харківській області затверджено Обласну програму збереження архітектурної спадщини в Харківській області на 2018 – 2023 роки та Програму розвитку культури і туризму та охорони нерухомої культурної спадщини Харківської області на 2019 – 2023 роки. Така ситуація спричинена низкою чинників, зокрема і особливостями у розподілі повноважень між структурними підрозділами обласних державних адміністрацій (далі – ОДА) (відповідно до функціонального розподілу, Департамент містобудування та архітектури Харківської ОДА здійснює реалізацію державної політики у сфері охорони культурної спадщини в частині розвитку та збереження пам'яток архітектури, а Управлінням культури і туризму – охорони пам'яток історії, монументального мистецтва та археології).

Порядок розроблення обласних цільових програм затверджується відповідним розпорядженням голови облдержадміністрації. До 2019 р. питання підготовки регіональних цільових програм регулювалося наказом Міністерства економіки України “Про затвердження Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання” № 367 від 04.12.2006 р. (втрата чинності – 16.01.2019 р.). Окрім того, у сфері охорони культурної спадщини відсутні галузеві методичні рекомендації, спрямовані на встановлення основних методичних засад формування та реалізації регіональних та місцевих програм. З огляду на це, регіональні програми спрямовані на регулювання одного чи сукупності видів об’єктів культурної спадщини (об’єкти монументального мистецтва, архітектури, археології, містобудування тощо) окремим напрямом діяльності (паспортизація, матеріальна або нематеріальна культурна спадщина, об’єкти культурної спадщини національного чи місцевого значення).

Програми зазвичай мають стандартизовану структуру, яка охоплює такі розділи: паспорт програми; визначення проблеми, на вирішення якої спрямована програма; визначення мети та обґрунтування шляхів і засобів вирішення проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки виконання програми; перелік завдань і заходів програми; результативні показники; координація та контроль за ходом виконання програми.

Отже, формування цільових регіональних програм базується на детальному аналізі найважливіших проблем, вирішення яких потребує розробки взаємопов’язаних завдань та проєктів, узгоджених за термінами виконання та наявністю відповідного ресурсного забезпечення із зазначенням відповідальних виконавців.

Складовою частиною регіональних програм охорони культурної спадщини є визначення проблеми, на вирішення якої спрямована програма. У програмах Волинської, Вінницької, Івано-Франківської, Донецької областей проблеми розвитку та збереження культурної спадщини не зазначені, а у програмі Запорізької області відсутній розділ опису проблем, які частково розглянуті у загальній частині.

Виявлені за результатами аналізу програм проблеми розвитку та охорони культурної спадщини згруповано за різними аспектами, зокрема:

- недостатнє фінансування;
- відсутність єдиної інформаційної бази даних об’єктів культурної спадщини;
- недосконалість системи управління охороною культурної спадщини; проблема кадрового потенціалу;
- недосконалість правового регулювання; порушення норм законодавства;
- руйнування пам’яток;
- низький рівень залучення позабюджетних коштів та налагодження міжнародної співпраці;

– низький рівень обізнаності та поінформованості громад про об’єкти культурної спадщини (табл. 2).

Таблиця 2

Проблеми розвитку та збереження культурної спадщини у регіональних програмах

Проблеми розвитку галузі	Регіони, у програмах яких зазначені проблеми
1	2
Недостатність фінансування	
Відсутність необхідного фінансування розроблення облікової документації нового зразка для об’єктів культурної спадщини; відсутність стабільної системи фінансування для ефективного збереження та популяризації пам’яток; недостатнє фінансування робіт, спрямованих на виявлення, дослідження, популяризацію пам’яток, їхнє утримання, ремонт, реставрацію, технічний стан	Житомирська, Миколаївська, Полтавська, Харківська, Чернівецька, Дніпропетровська, Запорізька, Тернопільська обл.
Відсутність єдиної інформаційної бази даних об’єктів культурної спадщини	
Відсутність визначеного переліку об’єктів та елементів культурної і природної спадщини територіальних громад і регіону; повільні темпи розробки облікової документації; низькі темпи процесу паспортизації пам’яток архітектури, історії та археології	Дніпропетровська, Житомирська, Миколаївська, Запорізька, Харківська обл.
Недосконалість системи управління охороною культурної спадщини.	
Проблема кадрового потенціалу	
Відсутність цілісної системи виконавчої влади для контролю за дотриманням законодавства у сфері охорони спадщини; відсутність власника та/або балансоутримувача значної частини об’єктів культурної спадщини; недостатня кількість кадрового потенціалу; відсутність кваліфікованих кадрів; вузьке коло фахівців серед підрядних організацій	Закарпатська, Дніпропетровська, Львівська обл.
Недосконалість правового регулювання. Порушення норм законодавства	
Неефективний механізм застосування санкцій за порушення Закону України “Про охорону культурної спадщини”, зокрема: доведення до аварійного стану або знищення пам’яток, будівництво в охоронних зонах; невпорядковане розміщення реклами; нецільове використання земель історико-культурного призначення	Львівська, Полтавська, Харківська, Запорізька обл.
Руйнування пам’яток	
Значна кількість пам’яток архітектури знаходиться в незадовільному або аварійному стані та потребують невідкладних заходів щодо їх збереження; руйнування об’єктів археології недобросовісними землевласниками; неспроможність власників утримувати пам’ятки в належному стані; значних масштабів набуло руйнування пам’яток історії та культури	Житомирська, Одеська, Миколаївська, Полтавська, Рівненська, Чернігівська, Запорізька, Харківська обл.

Закінчення табл. 2

1	2
Низький рівень залучення позабюджетних коштів та налагодження міжнародної співпраці	
Низький рівень розвитку міжнародного співробітництва у сфері охорони спадщини; низький відсоток залучення позабюджетних, грантових коштів для потреб охорони спадщини; низькі темпи налагодження державно-приватного партнерства	Закарпатська, Львівська обл.
Низький рівень обізнаності та поінформованості громад про об'єкти культурної спадщини	
Низька обізнаність та інформованість громад щодо об'єктів культурної спадщини; низька соціальна свідомість громадянського суспільства щодо необхідності збереження культурної спадщини та її важливості в ідентифікації нації; недостатній рівень обізнаності населення на місцевому, регіональному та національному рівнях щодо унікальних історичних і культурних пам'яток регіону	Львівська, Дніпропетровська, Закарпатська обл.

Як видно у таблиці, найважливішими проблемами, зазначеними у програмах, на думку розробників, є: недостатнє фінансування (розробки облікової документації, збереження та популяризації пам'яток, проведення науково-дослідної роботи) та руйнування пам'яток. У той час як найменше уваги спрямовано на окреслення проблем кадрового потенціалу, залучення позабюджетних коштів та міжнародну співпрацю. Серед проблем, визначених у програмних документах, виокремлюють також відсутність чіткого переліку об'єктів культурної спадщини, розробки облікової документації.

Доцільно зазначити, що проблеми, зазначені у більшості програм, є описовими, характеризують ситуацію на момент розроблення, не враховуючи тенденції за визначений проміжок часу, не завжди підкріплені фактичними статистичними, фінансовими та іншими показниками.

Одним із обов'язкових елементів формування програм є визначення мети та шляхів вирішення проблеми. Аналіз чинних регіональних програм показав, що частина з них містить загальні формулювання мети, характеризуються відсутністю логічного взаємозв'язку між напрямками та проблемами (табл. 3) [9 – 25].

Таблиця 3

Мета програми та основні напрями її реалізації

Область	Мета регіональної програми	Основні напрями (завдання)
1	2	3
Дніпропетровська	Виявлення, розвиток, охорона, популяризація та забезпечення життєздатності, цілісності та автентичності об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, розташованих на території Дніпропетровського регіону, забезпечення належного	<ul style="list-style-type: none"> – виявлення й забезпечення збереження наявних об'єктів та елементів регіональної спадщини, зміцнення їх матеріально-технічної бази; – поліпшення стану збереження історико-культурної і природної спадщини регіону; – модернізація охорони об'єктів культурної спадщини, проведення

Продовження табл. 3

1	2	3
	<p>рівня їх збереження та використання в суспільному житті, удосконалення ведення обліку, створення сприятливіших умов для розвитку сфери охорони культурної та природної спадщини, розвиток міжрегіонального, міжнародного співробітництва</p>	<p>необхідних ремонтних та реставраційних робіт; – популяризація об’єктів та елементів культурної і природної спадщини на місцевому, регіональному, національному та міжнародних рівнях; – запровадження ефективної моделі фінансування щодо здійснення необхідних заходів для відновлення, збереження, розвитку та популяризації культурного і природного надбання регіону; – підтримка на регіональному та національному рівнях розвитку культурно-мистецької діяльності з урахуванням місцевих особливостей, традицій тощо; – визначення та задоволення загальнодержавних і регіональних потреб у кваліфікованих кадрах, підготовка нового покоління спеціалістів, підвищення рівня їх професійності; – забезпечення подальшого розвитку культури національних громад, що мешкають на території області та за її межами</p>
Тернопільська	<p>Збереження, виявлення та популяризація української культурної спадщини; здійснення комплексних заходів щодо наукового вивчення, консервації та реставрації пам’яток культурної спадщини Тернопілля, а також їх пристосування для культурних і туристичних потреб</p>	<p>– проведення моніторингу 6728 об’єктів культурної спадщини області; – забезпечення перевірки стану і наявності культурних цінностей у переданих релігійним громадам культових спорудах, що є пам’ятками; – проведення обстеження стану пам’яток із метою визначення об’єктів, на яких необхідно першочергово провести дослідні, протиаварійні та консерваційні роботи, скласти їх перелік; – виявлення об’єктів культурної спадщини та визначення їх межі, потужності культурного шару, вивчення об’єктів; – спільне з екологами проведення обстеження стану збереження пам’яток садово-паркового мистецтва та їх використання; – створення та здійснення підтримки електронної бази даних про об’єкти культурної спадщини області;</p>

Продовження табл. 3

1	2	3
		<ul style="list-style-type: none"> – розробка облікової документації на 266 об'єктів культурної спадщини місцевого значення; – популяризація об'єктів культурної спадщини; – розробка пропозиції щодо проведення протиаварійних, консерваційних робіт на пам'ятках оборонної архітектури; – виготовлення та встановлення охоронних дошок на об'єктах культурної спадщини; – створення та наповнення геоінформаційної системи оперативного управління об'єктами культурної спадщини
Житомирська	<p>Вивчення, дослідження та паспортизація об'єктів культурної спадщини; захист історичного та традиційного змісту середовища; охорона об'єктів культурної спадщини, які знаходяться на території Житомирської області; залучення фахівців та населення до охорони культурної спадщини; забезпечення повноти й доступності інформації про об'єкти культурної спадщини; утримання та використання пам'яток, зокрема надання об'єктів культурної спадщини, що є пам'ятками, в користування юридичним та фізичним особам; забезпечення та сприяння у залученні інвестицій у діяльність щодо збереження, ревіталізації, консервації, реставрації, реабілітації, музеєфікації, здійснення ремонтних робіт та пристосування пам'яток; укладання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини області з користувачами (власниками) і балансоутримувачами; поповнення обласного переліку елементів нематеріальної культурної спадщини</p>	<ul style="list-style-type: none"> – виготовлення обліково-охоронної документації та внесення об'єктів до Державного реєстру нерухомих пам'яток України; – виконання першочергових ремонтно-реставраційних робіт на найцінніших пам'ятках; – популяризація історико-культурної спадщини Житомирської області; – контроль за належним утриманням та збереженням об'єктів культурної спадщини; – укладання й переукладання охоронних договорів на пам'ятки та об'єкти культурної спадщини з користувачами (власниками) і балансоутримувачами; – здійснення постійного моніторингу стану збереження об'єктів культурної спадщини; – промоція елементів нематеріальної культурної спадщини області; – оформлення облікових карток на елементи нематеріальної культурної спадщини, виготовлення каталогу за переліком елементів обласної нематеріальної культурної спадщини

Продовження табл. 3

1	2	3
Закарпатська	Забезпечення розвитку сфери охорони культурної спадщини та належного рівня збереження, використання та промоції об'єктів культурної спадщини Закарпаття	<ul style="list-style-type: none"> – інвентаризація об'єктів культурної спадщини; – створення архіву даних про об'єкти культурної спадщини; – виготовлення облікової документації на об'єкти культурної спадщини; – дослідження та промоція культурної спадщини
Львівська	Реалізація державної політики щодо ефективного використання економічного потенціалу, збереження, популяризації пам'яток культурної спадщини області та захист традиційності	<ul style="list-style-type: none"> – збереження, дослідження та реставраційні роботи на об'єктах культурної спадщини; – комплексна реставрація пам'яток Львівщини, внесених до Списку об'єктів світової спадщини ЮНЕСКО; – популяризація культурної спадщини Львівщини; – підтримка проєктів охорони та збереження культурної спадщини, що реалізуються на території Львівської області
Полтавська	Створення всебічних сприятливих умов для розвитку сфери охорони культурної спадщини на території Полтавської області, забезпечення належного рівня збереженості та використання об'єктів культурної спадщини в суспільному житті	<ul style="list-style-type: none"> – створення та формування ГС-реєстру пам'яток культурної спадщини; – проведення невідкладних рятувних та реставраційних робіт на найвизначніших пам'ятках культурної спадщини або їх консервація; – формування пропозицій для включення об'єктів до Державного реєстру нерухомих пам'яток України на основі облікової документації; – розробка чіткого поетапного плану дій, спрямованих на збереження та популяризацію пам'яток області; – сприяння залученню об'єктів культурної спадщини до туристичних маршрутів, розвитку пізнавального туризму та створення умов для зростання туристичної привабливості Полтавщини через її історико-культурну спадщину
Чернігівська	Формування пам'ятоохоронної політики на території області, збереження та популяризація визначних пам'яток культурної спадщини	<ul style="list-style-type: none"> – розроблення проєктно-кошторисної документації та виконання реставраційних і відновлювальних робіт (відповідно до визначеного переліку об'єктів)

Продовження табл. 3

1	2	3
Запорізька	Створення сприятливіших умов для розвитку сфери охорони культурної спадщини області, шанобливого ставлення до історії та культури, збереження та раціонального використання об'єктів історико-культурної спадщини з боку держави та громадськості	<ul style="list-style-type: none"> – забезпечення належного обліку та ведення контролю за збереженням і використанням об'єктів культурної спадщини області; – подальше вдосконалення існуючої системи у сфері збереження історико-культурної спадщини області; – сприяння залученню об'єктів культурної спадщини до міжнародних і внутрішніх туристичних маршрутів; – здійснення популяризації національної історії та культурної спадщини
Чернівецька	Реалізація державної політики у сфері охорони культурної спадщини, забезпечення належного рівня охорони, збереження, обліку та використання пам'яток (щойно виявлених об'єктів), захисту традиційного (історичного) змісту середовища сіл, селищ та міст, створення сприятливіших умов для комплексного розвитку пам'яткоохоронної діяльності, здійснення дієвого контролю за дотриманням чинного законодавства України у сфері охорони нерухомих пам'яток історії та культури (щойно виявлених об'єктів)	<ul style="list-style-type: none"> – виявлення та дослідження об'єктів культурної спадщини; – ремонт та реставрація нерухомих пам'яток (щойно виявлених об'єктів) як національного, так і місцевого значення; – встановлення охоронних дошок та охоронних знаків на пам'ятках історії та культури
Харківська	Реалізація комплексу заходів у сфері охорони культурної спадщини, створення ефективних і сприятливих умов збереження та подальшого розвитку пам'яток архітектури Харківщини	<ul style="list-style-type: none"> – залучення громадськості до процесів управління та контролю в галузі охорони культурної спадщини шляхом участі у роботі Консультативної ради з питань охорони культурної спадщини; – формування цифрової бібліотеки пам'яток архітектури; – виведення із аварійного стану найвизначніших архітектурних ансамблів регіону; – занесення об'єктів архітектурної спадщини до Державного реєстру нерухомих пам'яток України; – вжиття заходів для залучення коштів приватних інвесторів та міжнародних організацій до реалізації заходів

Продовження табл. 3

1	2	3
Вінницька	Формування конкурентоспроможного мистецького ринку в області з рівними стартовими умовами для культурних організацій, незалежно від форм власності, з метою задоволення попиту населення на культурний продукт або послугу за місцем проживання	– збереження і розвиток матеріальної та нематеріальної культурної спадщини
Волинська	Збереження і розвиток культурного надбання як ресурсу теперішніх і майбутніх поколінь, національно-патріотичне виховання, підвищення ролі закладів культури у піднятті престижу України як держави, піднесення самобутної культури регіону у світі в контексті євроінтеграційних процесів, підтримка книговидавничої справи, висвітлення заходів Програми в друкованих засобах масової інформації, Інтернет-ресурсі та на веб-сайтах	– збереження та актуалізація нематеріальної культурної спадщини; – забезпечення охорони, збереження і використання культурної та археологічної спадщини
Івано-Франківська	Посилення державної підтримки розвитку культури в регіоні, підвищення її ролі в побудові демократичного громадянського суспільства, створення сприятливих умов для розвитку культурних і творчих ініціатив із урахуванням місцевих особливостей, вирішення проблем національно-культурного розвитку, збереження національно-культурної спадщини, задоволення інтелектуальних та духовних потреб населення; сприяння становленню талановитої мистецької молоді, підтримка професійної та аматорської творчої діяльності, реалізації освітніх культурно-мистецьких заходів для усіх верств населення, поповнення фондів музеїв і бібліотек; здійснення енергоефективних заходів у закладах культури	– покращення стану збереження об'єктів історико-культурної спадщини; – модернізація охорони об'єктів культурної спадщини, музеїв та бібліотек, проведення необхідних ремонтних та реставраційних робіт; – виявлення, розвиток, збереження, популяризація та забезпечення життєдіяльності елементів нематеріальної культурної спадщини

Продовження табл. 3

1	2	3
Миколаївська	Сприяння розвитку духовності українського суспільства, створення нової моделі базової мережі закладів культури місцевого рівня відповідно до стандартів, упровадження нових ефективних моделей закладів культури; визначення основних шляхів і способів створення умов для розширення спектру, підвищення якості та доступності культурних послуг, реалізація освітніх культурно-мистецьких заходів для дітей та молоді	– збереження культурної спадщини
Одеська	Визначення основних шляхів і способів створення умов для розширення спектру, підвищення якості та доступності культурних послуг, розвитку людського капіталу через стимулювання створення та споживання культурних послуг. Активізація всебічного співробітництва усіх учасників культурної політики в напрямку розвитку культури регіону як важелю економічного та соціального розвитку територій. Промоція власних культурних досягнень зовні та в межах регіону	– оцифрування стандартизованих процесів обліку культурної спадщини; – підготовка інформації для створення електронного інформаційного ресурсу об'єктів культурної спадщини; – створення електронного реєстру елементів нематеріальної культурної спадщини
Рівненська	Створення умов для збагачення та розвитку культури і мистецтва; збереження, популяризація, актуалізація національної культурної спадщини; поліпшення матеріально-технічного та фінансового забезпечення закладів культури і мистецтва; підтримка видавничої справи, історичних досліджень, формування привабливого іміджу Рівненщини	– збереження нематеріальної спадщини; – збереження культурної спадщини; – актуалізація історичної спадщини
Донецька	Реалізація державної політики у сфері культури і туризму на регіональному рівні; запровадження нових підходів у наданні якісних та доступних культурних послуг на рівні громади; покращення роботи	– збереження і відтворення культурної спадщини (матеріальної та нематеріальної)

Закінчення табл. 3

1	2	3
	закладів культури; формування у населення області духовних та моральних цінностей, патріотизму, виховання естетичної культури особистості; забезпечення належного рівня збереження та використання об'єктів культурної спадщини; розвиток внутрішнього та в'їзного туризму в області	

Необхідною умовою реалізації мети та досягнення очікуваних результатів програми є наявність відповідного ресурсного забезпечення. Фінансове забезпечення програм складається у розрізі передбачених джерел фінансування (державного, обласного, місцевого бюджетів та позабюджетних коштів). Загалом фінансування програм здійснюється з обласного бюджету.

Відповідно до рішень про обласний бюджет на 2021 р. у частині розподілу витрат обласного бюджету на реалізацію місцевих/регіональних програм, обласними радами затверджено фінансування на реалізацію 4 програм (з 10 комплексних) [26 – 29], заходи яких спрямовані на збереження культурної спадщини (табл. 4). Більшу частку коштів буде спрямовано на реалізацію робіт із проектування, реставрації та охорони пам'яток архітектури. Також у межах комплексних програм передбачено фінансування заходів у галузі культури і мистецтва, співфінансування інвестиційних проєктів, що реалізуються за кошти Державного фонду регіонального розвитку (далі – ДФРР).

У більшості комплексних програм охорони культурної спадщини частка прогнозованих видатків за програмою спрямовується на здійснення заходів зі збереження (реставрація, пристосування, відновлення, консервація) пам'яток культурної спадщини та виготовлення науково-проєктної та проєктно-кошторисної документації на проведення ремонтно-реставраційних робіт. У Програмі збереження та розвитку об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, розташованих на території Дніпропетровської області, на 2014 – 2025 роки найбільші обсяги фінансування заплановано спрямувати на популяризацію об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини (організація та проведення семінарів, конференцій, форумів; розробка та підтримка сайтів про об'єкти культурної та природної спадщини; розробка, виготовлення, розповсюдження презентаційних буклетів, брошур, сувенірної продукції тощо). У програмах, де культурна спадщина є складовою частиною програм, основні заходи спрямовані на інвентаризацію та паспортизацію пам'яток, організацію наукових досліджень, виготовлення та встановлення охоронних дошок.

У більшості регіональних програм заходи спрямовані на збереження нерухомих об'єктів культурної спадщини. Також у частині програм регулюється питання щойно виявлених об'єктів культурної спадщини та елементів нематеріальної культурної спадщини.

Таблиця 4

Фінансування обласних програм

Назва програми	Фінансування з обласного бюджету, тис. грн	
	Передбачено за програмою на 2021 р.	Затверджено рішенням сесії на 2021 р.
1	2	3
Програма збереження та розвитку об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, розташованих на території Дніпропетровської області на 2014 – 2025 роки	9450,0	не передбачено
Програма охорони та збереження культурної спадщини Житомирської області на 2021 – 2022 роки	8128,0	5499,0 – проєктування, реставрація та охорона пам'яток архітектури; співфінансування інвестиційних проєктів, що реалізуються за кошти ДФРР; інші заходи в галузі культури і мистецтва
Програма охорони культурної спадщини Закарпатської області на 2021 – 2023 роки	1500,0	не передбачено
Програма “Охорона, збереження і популяризація історико-культурної спадщини у Львівській області на 2021 – 2025 роки”	22000,0	22000,0 – проєктування, реставрація та охорона пам'яток архітектури
Програму збереження культурної спадщини Полтавської області на 2021 – 2023 роки	8770,0	не передбачено
Обласна програма збереження архітектурної спадщини в Харківській області на 2018 – 2023 рр.	3500,0	не передбачено
Комплексна програма охорони та збереження об'єктів культурної спадщини Чернівецької області на 2018 – 2022 роки	2000,0	2000,0 – проєктування, реставрація та охорона пам'яток архітектури
Обласна Програма реставрації пам'яток архітектури національного значення на території Чернігівської області на 2020 – 2022 роки	1900,0	не передбачено
Програма збереження та використання об'єктів культурної спадщини Запорізької області на 2019 – 2023 роки	4877,33	359,630 – інші заходи в галузі культури і мистецтва

Програма збереження культурної спадщини Тернопільської області на 2021 – 2025 роки	3062,5	не передбачено
--	--------	----------------

Висновки і перспективи подальших розвідок. Запровадження проєктного підходу під час формування та реалізації регіональних цільових програм дасть змогу ефективніше та раціональніше використовувати бюджетні кошти та залучати бюджетне та позабюджетне фінансування на основі запланованих результатів та відповідно до пріоритетів державної та регіональної політики. Реалізація цілей та завдань політики у сфері охорони культурної спадщини на регіональному рівні виражена в обласних, районних програмах та програмах територіальних громад або є складовою частиною програм та стратегій розвитку культури/соціально-економічного розвитку територій.

При розробці регіональних програм не дотримано уніфіковані принципи та підходи. З метою збільшення ефективності реалізації програм, необхідно враховувати взаємозв'язки між компонентами програм, відповідність мети, завдань та результатів у процесі їх формування. Для забезпечення вирішення проблем, пов'язаних із збереженням культурної спадщини, важливо забезпечити узгодження між регіональними програмами для уникнення дублювання завдань чи забезпечити створення комплексних програм із визначенням функцій відповідальних за них виконавців.

З огляду на те, що видатки державного та місцевого бюджетів є недостатніми для збереження об'єктів культурної спадщини, необхідними є концентрація видатків на найбільш пріоритетних напрямках програм та залучення інших джерел фінансування, зокрема грантів, проєктів міжнародної технічної допомоги, державно-приватного партнерства тощо.

Список використаної літератури

1. Концепція державної політики реформування сфери охорони нерухомої культурної спадщини. URL : http://mincult.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245358162 (дата звернення: 15.03.2021).

2. Олександр Ткаченко та Світлана Фоменко – про програму “Велика реставрація”. URL : <https://www.mkip.gov.ua/news/5146.html> (дата звернення: 11.04.2021).

3. Програма економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2021 рік. URL : <https://oblrada.kr.ua/decission/2688/pro-programu-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-rik-29-12-2020> (дата звернення: 07.04.2021).

4. Про програму економічного і соціального розвитку Кіровоградської області на 2021 рік : Рішення сесії Кіровоградської обласної ради. URL : <https://oblrada.kr.ua/decission/2688/pro-programu-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-kirovogradskoi-oblasti-na-2021-rik-29-12-2020> (дата звернення: 07.04.2021).

5. Про програму економічного і соціального розвитку Сумської області на 2019 рік та наступні 2020 – 2021 програмні роки : Рішення сесії Сумської обласної ради. URL : [https://sorada.gov.ua/dokumenty-oblrady/rishennja-oblasnoji-rady/7-sklykannja /category/188-rishennja-24-sesiji-14122018.html](https://sorada.gov.ua/dokumenty-oblrady/rishennja-oblasnoji-rady/7-sklykannja/category/188-rishennja-24-sesiji-14122018.html) (дата звернення: 08.04.2021).

6. Програма соціально-економічного та культурного розвитку Херсонської області на 2021 рік. URL : https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/20329_0-20_01-01-15%20%281%29.pdf (дата звернення: 08.04.2021).

7. Програма економічного та соціального розвитку Хмельницької області на 2021 рік. URL : <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%A1%D0%95%D0%A0-2021.pdf> (дата звернення: 07.04.2021).

8. Про Програму економічного і соціального розвитку Черкаської області на 2021 рік : Рішення Черкаської обласної ради. URL : <http://www.oblrada.gov.ua/v-sesiya-oblasnoi-radi-viii-sklikannya> (дата звернення: 08.04.2021).

9. Програма збереження та розвитку об'єктів культурної та природної спадщини, елементів нематеріальної культурної спадщини, розташованих на території Дніпропетровської області на 2014 – 2025 роки. URL : <https://oblrada.dp.gov.ua/rishennia/sklikannia-7/%D1%85%D1%85ii-sesiia/%E2%84%96-578-22vi%D1%96-27-03-2020-%D1%80/> (дата звернення: 07.04.2021).

10. Програма збереження культурної спадщини Тернопільської області на 2021 – 2025 роки. URL : https://docs.google.com/document/d/1j1Ir-UwckqfZMdnB4ihg3cqV_ztXH9j4/edit (дата звернення: 07.04.2021).

11. Програма охорони та збереження культурної спадщини Житомирської області на 2021 – 2022 роки. URL : <https://zt.gov.ua/index.php/ofitsijni-dokumenti/normativni-dokumenti/rishennya-oblasnoji-radi.html> (дата звернення: 04.04.2021).

12. Програма охорони культурної спадщини Закарпатської області на 2021 – 2023 роки. URL : <https://zakarpatt-rada.gov.ua/normativni-dokumenty/rishennya-rady/vii-sklykannya/19-sesiia-01-10-2020/> (дата звернення: 07.04.2021).

13. Охорона, збереження і популяризація історико-культурної спадщини у Львівській області на 2021 – 2025 роки : Програма Львівської обласної ради. URL : <https://lvivoblrada.gov.ua/plenary-sessions/rishennya-viii-sklikannya> (дата звернення: 10.04.2021).

14. Програма збереження культурної спадщини Полтавської області на 2021 – 2023 роки. URL : <https://oblrada-pl.gov.ua/ses/8/2/52.pdf> (дата звернення: 04.04.2021).

15. Обласна Програма реставрації пам'яток архітектури національного значення на території Чернігівської області на 2020 – 2022

роки URL : https://chor.gov.ua/images/Razdely/Norm_docum/Rishennia/8/Dodatok_9.pdf (дата звернення: 04.04.2021).

16. Про затвердження Програми збереження і використання об'єктів культурної спадщини Запорізької області на 2019 – 2023 роки : Рішення Запорізької обласної ради. URL : <https://zor.gov.ua/content/dvadcyyat-vosmarozachergova-sesiya-somogo-sklykannya> (дата звернення: 07.04.2021).

17. Комплексна програма охорони та збереження об'єктів культурної спадщини Чернівецької області на 2018 – 2022 роки. URL : <http://oblrada.cv.ua/document/list/4777/> (дата звернення: 04.04.2021).

18. Обласна програма збереження архітектурної спадщини в Харківській області на 2018 – 2023 рр. URL : <http://www.oblrada.kharkov.ua/ua/public-information/oblasni-programi/326-oblasna-prohrama-zberezhennia-arkhitekturnoi-spadshchyny-v-kharkivskii-oblasti-na-2018-2023-roku> (дата звернення: 08.04.2021).

19. Про затвердження Програми розвитку культури Вінницької області на 2018 – 2022 роки : Рішення сесії Вінницької обласної ради. URL : <https://vinrada.gov.ua/upload/files/7sklikannya/27Ses/516.pdf> (дата звернення: 07.04.2021).

20. Про Регіональну програму розвитку культури, мистецтва та охорони культурної спадщини в області на 2016 – 2020 роки : Рішення сесії Волинської обласної ради. URL : <http://volynrada.gov.ua/session/2/28-0> (дата звернення: 04.04.2021).

21. Про регіональну цільову комплексну програму “Культура Івано-Франківщини” на 2021 рік : Рішення сесії Івано-Франківської обласної ради. URL : <https://orada.if.ua/decision/1566-37/> (дата звернення: 07.04.2021).

22. Культура Миколаївщини на 2021 – 2023 роки : Програма Миколаївської обласної ради. URL : <https://www.mk-oblrada.gov.ua/UserFiles/decree/1613716668602f5cbc7faec.pdf>. (дата звернення: 07.04.2021).

23. Культура Одещини – 2020 – 2022 роки : Обласна комплексна програма. URL : <https://culture.odessa.gov.ua/regionaln-clov-programi/> (дата звернення: 07.04.2021).

24. Програма розвитку культури Рівненської області на період до 2022 року. URL : <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/859-pro-programu-rozvitku-kulturi-rivnenskoji-oblasti-na-per> (дата звернення: 07.04.2021).

25. Програма розвитку культури і туризму Донецької області на 2021 – 2023 роки. URL : <https://kultura.dn.gov.ua/diyalnist/kolegiyi> (дата звернення: 07.04.2021).

26. Про обласний бюджет Житомирської області на 2021 рік : Рішення сесії Житомирської обласної ради. URL : <https://zt.gov.ua/index.php/ofitsijni-dokumenti/normativnidokumenti/rishennya-oblasnoji-radi.html?limitstart=0> (дата звернення: 09.04.2021).

27. Про внесення змін до показників обласного бюджету у Львівській області на 2021 рік : Рішення сесії Львівської обласної ради № 82 від

16.03.2021 р. URL : <https://lvivoblrada.gov.ua/plenary-sessions/rishennya-viii-sklikannya> (дата звернення: 09.04.2021).

28. Про обласний бюджет Чернівецької області на 2021 рік : Рішення сесії Чернівецької обласної ради № 7-1/20 від 24.12.2020 р. URL : <http://oblrada.cv.ua/document/list/5516/>(дата звернення: 09.07.2021).

29. Про внесення змін і доповнень до рішення обласної ради від 29.12.2020 № 24 “Про обласний бюджет на 2021 рік” : Рішення сесії Запорізької обласної ради № 163 від 18.03.2021 р.. URL : <https://zor.gov.ua/content/persha-sesiya-vosmogo-sklykannya-plenarne-zasidannya-18032021-rishennya-z-105-po-182> (дата звернення: 09.04.2021).

Статтю подано: 15.05.2021

Статтю схвалено: 15.06.2021

Ovsianyk Anna Mykolaivna

Ph.D Student of the Department of Management, Lviv Regional Institute for Public Administration of the National Academy for Public Administration under the President of Ukraine
ORCID: 0000-0002-0576-8559
e-mail: annaovsianik@gmail.com

ANALYSIS OF REGIONAL TARGETED PROGRAMS IN THE FIELD OF CULTURAL HERITAGE PROTECTION

Problem setting. Executive authorities and local self-government bodies in Ukraine take part in the development and implementation of regional targeted programs aimed at the development of respective territories. While elaborating the programs, they apply the regulatory framework determining the principles of development, approval and implementation of state targeted programs, that does not reflect the specificity of regional programs, territorial community programs. Project management methodology constitutes one of the most efficient regional development tools that are almost not used in the development of regional targeted programs. To ensure efficient management of cultural heritage protection, attention should be paid to the development and further implementation of regional targeted programs, with due account of the project approach methodology.

Recent research and publications analysis. The studies of the project approach application for solving development tasks at different levels of public administration have been performed by T. Mamatova, O. Medvedieva, V. Rach, I. Chykarenko, and others. Analytical study of cultural heritage management as well as specific aspects of program analysis has been made within the project “ReHERIT: Shared Responsibility for Common Heritage” and project “CHOICE: Cultural Heritage and Contemporaneity”.

Highlighting previously unsettled parts of the general problem. In spite of the researcher’s interest in the selected range of problems, the issue of program

development in the field of cultural heritage with due account of the project approach remains understudied.

Paper main body. According to the data of the analysis made, as of the beginning of 2021 comprehensive cultural heritage preservation programs are being implemented in 10 regions of Ukraine. In 12 more regions activities (program section, specific activities or projects) aimed to preserve cultural heritage, fixed in the cultural development or economic and social development programs are being implemented. Kyiv and Luhansk regions (government-controlled territory of Ukraine) have not approved regional programs regulating the field of cultural heritage protection.

The results of program analysis have pointed to problems in the development and protection of cultural heritage, that have been grouped by different aspects. Problems indicated in most programs are of descriptive nature, characterize the situation as of the moment of development, with no account of the trends over a certain period of time, are not always supported by actual statistical, financial, and other indicators.

Analysis of regional programs under implementation has shown that some of them contain general wording, goals, are characterized by the lack of logical correlation between directions and problems.

Availability of respective resource provision constitutes the necessary precondition for the achievement of the goal and expected outcomes of programs.

Under the decisions “On the Regional Budget for 2021”, as far as allocation of the regional budget costs for the implementation of local/regional programs is concerned, regional councils have approved funding for the implementation of 4 programs (out of 10 comprehensive ones), the activities of which are aimed at the cultural heritage preservation.

Conclusions of the research and prospects for further studies. Implementation of the project approach in the development and implementation of regional targeted programs will enable to more efficiently and rationally use budget funds and involve budget and non-budget funding based on the outcomes planned and complying with the state and regional policy priorities.

Unified principles and approaches are not followed in the development of regional programs. In order to improve the efficiency of program implementation it is necessary to take into account mutual relations between program components, adequacy of the goal, tasks, and final outcomes in the course of their development.

Key words: cultural heritage; regional targeted program; intangible cultural heritage; regional budget; public private partnership; project approach.

References

1. Kontsepsiia derzhavnoi polityky reformuvannia sfery okhorony nerukhomoi kulturnoi spadshchyny. (2021). URL : http://mincult.kmu.gov.ua/control/publish/article?art_id=245358162 [in Ukrainian].

2. *Oleksandr Tkachenko ta Svitlana Fomenko – pro prohramu “Velyka restavratsiia”*. URL : <https://www.mkip.gov.ua/news/5146.html> [in Ukrainian].

3. Prohrama ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Kirovohradskoi oblasti na 2021 rik. (2020). URL : <https://oblrada.kr.ua/decission/2688/pro-programu-ekonomichnogo-i-sotsialnogo-rozvitku-kirovohradskoi-oblasti-na-2021-rik-29-12-2020> [in Ukrainian].

4. Pro prohramu ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Kirovohradskoi oblasti na 2021 rik. (2020) [in Ukrainian].

5. Pro prohramu ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Sumskoi oblasti na 2019 rik ta nastupni 2020 – 2021 prohramni roky. (2020) [in Ukrainian].

6. Prohrama sotsialno-ekonomichnoho ta kulturnoho rozvytku Khersonskoi oblasti na 2021 rik. URL : https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/20329_0-20_01-01-15%20%281%29.pdf [in Ukrainian].

7. Prohrama ekonomichnoho ta sotsialnoho rozvytku Khmelnytskoi oblasti na 2021 rik. URL : <https://www.adm-km.gov.ua/wp-content/uploads/2021/04/%D0%9F%D1%80%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%B0%D0%BC%D0%B0-%D0%A1%D0%95%D0%A0-2021.pdf> [in Ukrainian].

8. Pro Prohramu ekonomichnoho i sotsialnoho rozvytku Cherkaskoi oblasti na 2021 rik. (2020) [in Ukrainian].

9. Prohrama zberezhenia ta rozvytku obektiv kulturnoi ta pryrodnoi spadshchyny, elementiv nematerialnoi kulturnoi spadshchyny, roztashovanykh na terytorii Dnipropetrovskoi oblasti na 2014 – 2025 roky. (2020). URL : <https://oblrada.dp.gov.ua/rishennia/sklikannia-7/%D1%85%D1%85ii-sesiia/%E2%84%96-578-22vi%D1%96-27-03-2020-%D1%80/> [in Ukrainian].

10. Prohrama zberezhenia kulturnoi spadshchyny Ternopilskoi oblasti na 2021 – 2025 roky. (2020). URL : https://docs.google.com/document/d/1j1Ir-UwckqfZMdnB4ihg3cqV_ztXH9j4/edit [in Ukrainian].

11. Prohrama okhorony ta zberezhenia kulturnoi spadshchyny Zhytomyrskoi oblasti na 2021 – 2022 roky. (2020). URL : <https://zt.gov.ua/index.php/ofitsijni-dokumenty/normativni-dokumenty/rishennya-oblasnoji-radi.html> [in Ukrainian].

12. Prohrama okhorony kulturnoi spadshchyny Zakarpatskoi oblasti na 2021 – 2023 roky. (2020). URL : <https://zakarpad-rada.gov.ua/normatyvni-dokumenty/rishennya-rady/vii-sklykannya/19-sesiia-01-10-2020> [in Ukrainian].

13. Okhorona, zberezhenia i populiaryzatsiia istoryko-kulturnoi spadshchyny u Lvivskii oblasti na 2021 – 2025 roky. (2020) [in Ukrainian].

14. Prohrama zberezhenia kulturnoi spadshchyny Poltavskoi oblasti na 2021 – 2023 roky. URL : <https://oblrada-pl.gov.ua/ses/8/2/52.pdf> [in Ukrainian].

15. Oblasna Prohrama restavratsii pamiatok arkhitektury natsionalnoho znachennia na terytorii Chernihivskoi oblasti na 2020 – 2022 roky. (2020). URL: https://chor.gov.ua/images/Razdely/Norm_docum/Rishennia/8/Dodatok_9.pdf [in Ukrainian].

16. Pro zatverdzhennia Prohramy zberezhenia i vykorystannia obektiv kulturnoi spadshchyny Zaporizkoi oblasti na 2019 – 2023 roky. (2020) [in Ukrainian].

17. Kompleksna prohrama okhorony ta zberezhennia ob'ektiv kulturnoi spadshchyny Chernivetskoï oblasti na 2018 – 2022 r. (2020). URL : <http://oblrada.cv.ua/document/list/4777/> [in Ukrainian].

18. Oblasna prohrama zberezhennia arkhitekturnoi spadshchyny v Kharkivskii oblasti na 2018 – 2023 rr. (2020). URL : <http://www.oblrada.kharkov.ua/ua/public-information/oblasni-programi/326-oblasna-prohrama-zberezhennia-arkhitekturnoi-spadshchyny-v-kharkivskii-oblasti-na-2018-2023-roky> [in Ukrainian].

19. Pro zatverdzhennia Prohramy rozvytku kultury Vinnytskoï oblasti na 2018 – 2022 roky. (2020) [in Ukrainian].

20. Pro Rehionalnu prohramu rozvytku kultury, mystetstva ta okhorony kulturnoi spadshchyny v oblasti na 2016 – 2020 roky. (2020) [in Ukrainian].

21. Pro rehionalnu tsilovu kompleksnu prohramu “Kultura Ivano-Frankivshchyny” na 2021 rik. (2020) [in Ukrainian].

22. Kultura Mykolaivshchyny na 2021 – 2023 roky. (2020) [in Ukrainian].

23. Kultura Odeshchyny – 2020 – 2022 roky. (2020) [in Ukrainian].

24. Prohrama rozvytku kultury Rivnenskoï oblasti na period do 2022 roku. (2020). URL : <https://ror.gov.ua/rishennya-oblasnoyi-radi-7-sklikannya/859-programu-rozvitku-kulturi-rivnenskoyi-oblasti-na-per> [in Ukrainian].

25. Prohrama rozvytku kultury i turyzmu Donetskoi oblasti na 2021 – 2023 roky. (2020). URL : <https://kultura.dn.gov.ua/diyalnist/kolegiyi> [in Ukrainian].

26. Pro oblasnyi biudzheth Zhytomyrskoi oblasti na 2021 rik. (2020) [in Ukrainian].

27. Pro vnesennia zmin do pokaznykiv oblasnoho biudzhetu u Lvivskii oblasti na 2021 rik. № 82. (2021) [in Ukrainian].

28. Pro oblasnyi biudzheth Chernivetskoï oblasti na 2021 rik. № 7-1/20. (2020) [in Ukrainian].

29. Pro vnesennia zmin i dopovnen do rishennia oblasnoi rady vid 29.12.2020 № 24 “Pro oblasnyi biudzheth na 2021 rik”. № 163. (2021) [in Ukrainian].

Paper submitted: 15.05.2021

Paper accepted: 15.06.2021

Цитування: Овсяник А. М. Аналіз регіональних цільових програм у сфері охорони культурної спадщини // Демократичне врядування : наук. вісн. Вип. 1(27) / за заг. ред. чл.-кор. НАН України В. С. Загорського, доц. А. В. Ліпенцева. Львів : ЛПІДУ НАДУ, 2021. URL : www.dv.lvivacademy.com. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4038.27.2021.239237>).

Citation: Ovsianyk, A. M. (2021). Analiz rehionalnykh tsilovykh program u sferi okhorony kulturnoi spadshchyny. *Democratic governance*, Issue 1(27). URL : www.dv.lvivacademy.com. (DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4038.27.2021.239237>).